

Nieuwsbrief 1, oktober 2010

Vernieuwd toezicht op rechtspersonen

Het ministerie van Justitie heeft aangekondigd dat per 1 juli 2011 het toezicht op rechtspersonen zal veranderen. Dit zal gebeuren door inwerkingtreding van de Wet van 7 juli 2010 tot wijziging van onder meer Boek 2 van het Burgerlijk Wetboek en de Wet documentatie vennootschappen in verband met het vervallen van de verklaring van geen bezwaar en het verbeteren en uitbreiden van de controle op rechtspersonen met het oog op de voorkoming en bestrijding van misbruik van rechtspersonen (Kamerstuknummer 31 948), Stb. 2010, nr. 280.

Afschaffen verklaring van geen bezwaar

De verklaring van geen bezwaar die nu nog nodig is om een besloten vennootschap, naamloze vennootschap of Europese naamloze vennootschap (SE (Societas Europaea)) op te richten of daarvan de statuten te wijzigen of om te zetten, wordt afgeschaft. Hiervoor in de plaats komt een integriteitstoets van een rechtspersoon, de bestuurders en het bestuurlijke netwerk.

Dienst Justis, de screeningsautoriteit van het ministerie van Justitie, voert de integriteitstoets uit bij oprichting van een rechtspersoon en bij een veranderende situatie van de rechtspersoon, bijvoorbeeld bij een nieuwe bestuurder of een overname.

Met deze wet wordt de citeertitel van de Wet documentatie vennootschappen gewijzigd in Wet controle op rechtspersonen.

Rechtsvormen en personen die onder toezicht vallen

In de huidige situatie is er alleen toezicht op Nederlandse besloten vennootschappen (bv's) en naamloze vennootschappen (nv's). Verder worden alleen de geregistreerde partner, echtgenoot of levensgezel meegenomen in het onderzoek. Met ingang van 1 juli 2011 wordt dit toezicht gefaseerd uitgebreid.

- Rechtsvormen
- Personen

Rechtsvormen

Vanaf 1 juli 2011 richt het toezicht zich op:

- Besloten Vennootschappen
- Naamloze Vennootschappen
- Stichtingen

Publicatieplicht stichtingen

Om dit mogelijk te maken, heeft het ministerie van Justitie besloten om de jaarlijkse publicatie van de balans en de staat van baten en lasten ook verplicht te stellen voor stichtingen. Dit wordt zo snel mogelijk wettelijk vastgelegd.

- Ondernemingen die toebehoren aan buitenlandse rechtspersonen die een hoofd- of nevenvestiging in Nederland hebben

In een later stadium breidt het toezicht uit naar andere rechtsvormen:

- Coöperaties
- Onderlinge waarborgmaatschappijen
- Verenigingen met volledige rechtsbevoegdheid
- Europese naamloze vennootschappen
- Europese coöperatieve vennootschappen
- Europese samenwerkingsverbanden

Personen

In de huidige situatie worden alleen de geregistreerde partner, echtgenoot of levensgezel meegenomen in het onderzoek. Vanaf 1 juli 2011 kan Dienst Justis, de screeningsautoriteit van het ministerie van Justitie, ook personen die op hetzelfde adres wonen screenen. Ook kan Dienst Justis, als dat in het kader van het onderzoek wenselijk is, kijken naar ouder- en kindrelaties.

Doorlopende controle op rechtspersonen

Vanaf 1 juli 2011 controleert Dienst Justis, de screeningsautoriteit van het ministerie van Justitie, elke rechtspersoon (inclusief het relevante bestuurlijke netwerk) op mogelijk misbruik. De controle vindt gedurende de hele 'levensloop' van de rechtspersoon plaats. Men denke aan de volgende levenslooppmomenten: oprichting, verhuizing, bestuurderswisseling, omzetting, fusie en splitsing, faillissement, ontbinding, einde rechtspersoon. Bij elke wijziging in de levensloop van de rechtspersoon wordt de rechtspersoon via automatische analyse langs de risicoprofielen geleid. Het gebruik van een buitenlandse rechtspersoon of snelle mutaties in beleidsbepalers kunnen bijvoorbeeld een voorbode zijn van misbruik van een rechtspersoon. De controle op rechtspersonen geschiedt aan de hand van verschijnselen die kunnen duiden op misbruik van of door rechtspersonen. Het gaat hier dan onder meer om verdachte juridische constructies en rechtsvormen en rechtspersonen of bij de rechtspersoon betrokken bestuurders met criminele of financiële antecedenten. Als voorbeeld van een risico-indicator wordt genoemd "betrokkenheid van familieleden".

Voor de doorlopende controle wordt beschikbare informatie uit bestaande bronnen gecombineerd en in samenhang geanalyseerd. Bestaande bronnen zijn: het Handelsregister, GBA, Justitieel Documentatiesysteem en Centraal Insolventieregister. Als Dienst Justis een verhoogd risico op misbruik constateert, stelt deze de informatie en analyse aan diverse toezichthoudende instanties en opsporingsdiensten beschikbaar, zoals het OM, de Belastingdienst, DNB, AFM, politie waaronder FIOD/ECD en SIOD; die gaan al dan niet tot actie over..

Gefaseerde uitbreiding risicoanalyse

Het nieuwe systeem werkt in eerste instantie met een beperkte set van voorspellers van misbruik. Ook richt het toezicht zich vanaf 1 juli 2011 alleen op besloten vennootschappen (bv's), naamloze vennootschappen (nv's), stichtingen en buitenlandse rechtspersonen. In een later stadium worden er meer risicoprofielen en informatiebronnen toegevoegd. Ook wordt het toezicht dan uitgebreid naar meerdere rechtspersonen.